

Ny tävlingsstruktur för flickor och damer 13-23 år

Slutrapport

Författad av Linn Brozén och Moa Westermark

1. Bakgrund

Under 2022 och 2023 pågick SvFF-projektet "Ny tävlingsstruktur för flickor 13–23 år" med syftet att fördjupa arbetet kring matchmiljöer på flick/damsidan och besluta om ett välgrundat förslag och en eventuell reformering av den nationella, regionala och i förekommande fall lokala tävlingsstrukturen för flickor 13–23 år, där beslut togs på Representantskapet 2023. Projektet grundade sig i slutsatser dragna inom arbetet med Spelarutbildningen – en helhet (vilket är svensk fotbolls modell för spelarutbildning) och Spelarutbildningen – en helhet 2.0 (SUB 2.0). Bland annat finns det en självklar och tydlig koppling mellan utbildning och matchspel - matchen är ett lärotillfälle. Om de rätta matchmiljöerna saknas förhindras svensk fotbollsutveckling för flickor och kvinnor. Ett grundläggande syfte med en modell för spelarutbildning bör vara att skapa funktionella och utbildande matchmiljöer på flicksidan, men idag saknas en tävlingsstruktur för flickor för att kunna möjliggöra SvFF:s strategiska mål.

1.1 Projektstruktur

Projektstrukturen bestod av en projektledare på 50% som ledde det löpande arbetet. Därutöver fanns en projektgrupp som inkluderade en person från SDF, en förbundskapten för ungdomslandslag, en Nationell Fotbollsutbildare som i maj 2023 bytte tjänst till förbundskapten för ungdomslandslag, samt en f.d. elitpelare. Vidare fanns en styrgrupp med representanter från SvFF:s kansli samt fyra referensgrupper (Norra/Mellersta Norrland, Södra Norrland/Svealand, Götaland samt Elit) med representanter från distrikt och elitföreningar.

1.2 Arbetet

Under 2022 genomfördes en gedigen kunskapsinsamling och analyser av inhämtat material ägde rum kopplat till projektet. Bland annat genomfördes och analyserades följande delar av kunskapsinsamling:

- Kartläggning av tävlingsstrukturen hos andra nationsförbund (England, Nederländerna, Danmark och Tyskland)
- Kartläggning av tävlingsstrukturen hos andra bollförbund (handboll, basket och innebandy)
- Djupanalys av en stor mängd Fogisstatistik på dam- och flicksidan. Analysen genomfördes utifrån hur befintlig tävlingsstruktur såg ut inom distrikten och SvFF under säsongerna 2021 och 2022, samt hur åldersstrukturen såg ut i dessa serier under säsongen 2021 och 2022.
- Analys av Fogisstatistik på pojk- och herrsidan, hur åldersstrukturen såg ut i alla serier under säsongen 2022.
- Genomgång av forskningsrapporter kopplade till ämnet utvecklande matchmiljöer samt ämnet mixade lag och serier.
- Tor Söderström, forskare vid Umeå Universitet, genomförde på konsultbasis en vetenskaplig förstudie för att få en bild av kunskapsläget inom området utvecklande matchmiljöer, utifrån forskning och tidigare genomförda projekt.
- Konsekvensanalys av förslag från Elitfotboll Dam (EFD) som innebär att man ska tillåta ett andralag i förbundsserierna.
- Enkät till flickspelare på NIU-gymnasium kring deras befintliga tränings- och matchmiljö.
- Löpande dialog och inspel från distrikt, föreningar, spelare, EFD och Nationella Fotbollsutbildare (NaFu).

Utifrån genomförd kunskapsinsamling togs ett antal strategiska utgångspunkter för fotbollsutvecklande matchmiljöer fram som presenteras nedan:

1. Storleken på fotbollspopulationen (talent-pool) är en central faktor för framgångsrika damnationer. En tävlingsstruktur med utvecklande matchmiljöer förutsätter därför att fler spelar längre. Vi behöver därför identifiera områden som är viktiga att arbeta med för att reducera drop-out (dvs. bortfall av spelare).

2. Skador har konstaterats vara en starkt bidragande orsak till drop-out inom fotbollen. Många flickspelare spelar i flera olika lag med en hög belastning som följd. Det finns, utifrån ett aktuellt forskningsläge, kunskap om att match är förknippat med högre skaderisk än träning. Skaderisken ökar även från barn till ungdomsåren och ökas av att spela i flera olika lag. Utövare som regelbundet spelar mot äldre och tyngre spelare kan dessutom ha ökad risk för skada. För att undvika skador är det viktigt att förbereda för högre nivåer, och övergångar mellan barn, ungdom och senior, genom en periodiserad träningsplan över en längre tid. Genomförd djupanalys av Fogisstatistik visar att svensk fotboll har väldigt många unga flickspelare som spelar seniorfotboll. Som exempel kan nämnas att 19 % av det totala antalet spelare i div. 1 var mellan 14–17 år och 37 % av det totala antalet spelare i div. 4 var mellan 13–17 år, säsongen 2021 (vi ser inte motsvarande mönster på pojk/herrsidan). Utifrån hur åldersstrukturen ser ut med väldigt många unga spelare som spelar seniorfotboll kan det konstateras att många spelare går miste om en periodiserad träningsplan när de spelar seniorfotboll i unga år. Risken för skador är därmed hög och risken för drop-out ökar likväl.
3. Ett annat perspektiv på matcher i relation till utveckling är behovet av speltid. Speltid är en förutsättning eftersom matcher ger erfarenheter som kan bidra till fotbollsutveckling och speltid påverkar motivationen att fortsätta. Utebliven speltid är en bidragande orsak till drop-out.
4. Ledarskapet är centralt för spelares motivation och utveckling och uppföljning av matchagerande och lärdomar av match blir viktigare ju äldre spelare blir. I en pågående studie med fokus på barn- och ungdomsfotboll inom en rad olika distrikt i Sverige visar de preliminära resultaten att lägre nivå av inre motivation samt lägre nivåer av upplevt stöd från tränare var de starkaste riskfaktorerna för drop-out.
5. Analysen av Fogisstatistik visar att i stort sett alla distrikt bedriver egna flickserier för 13–14 åringar. Däremot har endast nio distrikt spelarunderlag för ett anordna egna serier för 15-åringar vilket kan förklaras av att spelarunderlaget i många distrikt minskar från 15–16 års ålder och det är även vanligt att många spelare kliver upp i seniorlag i den åldern. Många distrikt bedriver dock serier från 15 år och uppåt i samarbete med andra distrikt och det finns en ambition hos många distrikt att hitta flexibla lösningar lokalt och regionalt. Sådana lösningar blir centrala för att skapa fotbollsutvecklande matchmiljöer för flickor från 15 år och uppåt (dvs. skapa en brygga mellan ungdoms- och seniorfotbollen).
6. En struktur för utvecklande matchmiljö behöver ta hänsyn till de skillnader som föreligger mellan distrikten. I regioner med elitlag är sannolikheten att nå elitnivå väldigt mycket större än i regioner utan elitlag. Exempelvis har den region en spelare växer upp i visat sig påverka spelares utveckling och sannolikheten att nå hög nivå i idrott. Regioner med elitlag förefaller påverka utvecklingsnivån hos spelare i hela regionen.
7. Ur ett spelarperspektiv är även skolmiljön en viktig faktor. Det är viktigt att se att skolfotbollen kan komplettera och bidra till fotbollsutveckling ur olika perspektiv, beroende på vilken skolverksamhet som berörs, samt att det finns en samverkan mellan skolmiljön och föreningsmiljön.
8. Utifrån kartläggning av hur andra nationsförbund arbetar kan det konstateras att flera länder har väl utvecklade modeller för mixspel. De innefattar både enskilda flickspelare som deltar i pojklag, och hela flicklag som deltar i pojksier, och den primära målgruppen är framför allt många spelare som har kommit långt in sin utveckling. En genomgång av ett antal forskningsartiklar stärker också bilden av att mixspel kan vara en viktig del kopplat till bland annat jämställdhet och inkludering, som är fokusområden i svensk fotbolls strategi.

9. Spelarunderlaget är betydligt större på pojk- än flicksidan. Det blir därför viktigt att inte låsa fast sig vid pojkarnas tävlingsstruktur. Det bör även beaktas att spelarunderlaget kan få påverkan på antal tävlingar och på antal serienivåer som kan anordnas.

Utifrån de analyser som genomfördes under 2022 och de insikter projektgruppen erhöll, sågs en tydlig koppling till de faktorer som lyfts fram och de slutsatser som dragits inom ramen för SUB 2.0. Tanken var att konkreta förslag på tävlingsstruktur skulle grunda sig i dessa utgångspunkter. Alla förslag på åtgärder kopplade till de strategiska utgångspunkterna, för fotbollsutvecklande matchmiljöer, kunde dock inte åstadkommas genom förändringar i tävlingsstrukturen, utan påverkas av andra parametrar. Det var också viktigt att se till att de förslag som lades fram och de utvecklingsområden som presenterades inom ramen för projektet hade en tydlig koppling till Svensk fotbolls strategi och de förändringsresor som är i fokus för att uppnå vision och målbilder ([Länk till strategin](#)).

Under 2023 klev projektet in i en ny fas där konkreta förslag på tävlingsstruktur diskuterades och förankrades hos distrikt och föreningar. På Tävlingsutvecklingskonferensen i februari 2023 diskuterades åldersreglering samt "andralag", där frågan om "andralag" senare kom att lyftas ut ur projektet och bedrevs som en separat utredning under året.

I mars och april 2023 genomfördes tre regionala konferenser där ämnena åldersreglering, distriktsverksamhet 13-16 år och 17-19 år, SM F17 år, Svenska Spel F19, vinterturnering och mixspel diskuterades djupare. De regionala konferenserna genomfördes landsdelsvis med undantaget att Hälsingland och Gestrkland deltog med Svealandsdistrikten. Dessa två distrikt inräknas i Svealand när det senare i rapporten rapporteras om de inspel som inkom under konferenserna. Vidare deltog representanter från SvFF:s Nationella Fotbollsutbildare, EFD samt elitföreningar också vid konferenserna.

I maj 2023 skickades det ut tre enkäter till föreningar inom EFD, F17 samt div. 1, med frågor gällande F17, F19, matchmiljö för F15/F16 och vinterturnering. Enkäterna sammanställdes och analyserades därefter. Totalt besvarade 88 föreningar av 100 möjliga enkäten, dvs. en svarsfrekvens på 88%.

Kopplat till frågan om åldersreglering genomfördes regionala möten med distrikten avseende dispenshantering i slutet av augusti 2023. Mötena genomfördes med samma regioner som på de regionala konferenserna innebärande att Hälsingland och Gestrkland deltog med Svealandsdistrikten. Dessa två distrikt inräknas i Svealand när det senare i rapporten rapporteras om de inspel som inkom kring dispenshanteringen. Projektgruppen förde också en dialog med EFD under våren och hösten i olika forum. Vidare sammanställdes, analyserades och inkorporerades svaren från remissrunda 1 och 2 i den fortsatta processen. Under hösten 2023 skickades det även ut en enkät till distrikten för att vidare utreda frågan kring andranivån i F17/kvalificering till F17 Allsvenskan samt representationsregler för F17.

Utförliga enkätsvar, inspel kring dispenshantering och svar från remissrunda 1 och 2 återfinns i denna slutrapport.

2. Beslut

Utifrån det arbete som gjorts inom ramen för projektet, de diskussioner som genomförts och de inkomna svaren från remissutskick 1 och 2, föreslogs och beslutade Representantskapet 2023 att:

- införa en åldersreglering på 15 år* för seniorspel, för dam- och herrfotboll från säsongen 2025, med möjlighet till geografisk dispens vid synnerliga skäl,
- införa en Allsvensk nivå i SM Flickor 17 år med två seriegrupper om 14 lag från säsongen 2025,
  - a. uppdra till Förbundsstyrelsen att innan seriestart 2024 utreda förutsättningarna för kvalifikation till den allsvenska nivån utifrån regionala förutsättningar och besluta om detaljer för övergångsåret 2024,
- öppna upp Svenska Spel F19 för föreningar utanför Elitfotboll Dam-kollektivet (EFD) från säsongen 2025 och att SvFF äger och administrerar tävlingen,
  - a. uppdra till Förbundsstyrelsen att innan seriestart 2024 fastställa format från säsongen 2025 och kvalifikation för icke EFD-föreningar,
- revidera TB, kap 4, § 2, andra stycket avseende mixspel till 2024 enligt föreslagen text.

* Åldersreglering på 15 år innebär att spelare från och med det kalenderår de fyller 15 år får delta i seniorspel.

Utöver de presenterade förslagen finns en rad olika förslag för att förbättra matchmiljöerna på flick/damsidan, men som inte handlar om förändringar i tävlingsstrukturen eller regelverket. Vidare finns även områden som diskuterats i rörelsen men som saknade tillräckligt stöd för att processas vidare som konkreta förslag inom ramen för Representantskapsprocessen. Båda delarna tas upp och presenteras vidare i denna rapport. I kommande avsnitt kommer de förslag som beslutats om att beskrivas och motiveras djupare.

2.1 Åldersreglering

2.1.1 Statistik

Under 2022 och våren 2023 genomfördes djupanalyser av fogis-statistik avseende åldersstruktur i både dam- och herrfotbollen 2021 och 2022 samt en kartläggning över hur befintligt tävlingsstruktur på damsidan såg ut inom distrikten och SvFF samma säsonger. Siffror som presenteras vidare i promemorian kommer att vara från säsongen 2022, om inte annat anges i text, då det kunde konstateras att säsongen 2021 var påverkad av corona-pandemin avseende deltagande i tävlingar.

Nedan är en tabell som visar andelen spelare i olika åldersspann (barn och ungdom) i seniorserier på damsidan i förhållande till det totala antalet spelare i serierna.

	10-19 år	18-19 år	15-17 år	10-14 år
Samtliga serier (OBOS Damallsvenskan - Div. 5)	51%	19,1%	27,9%	4,0%
Elit (OBOS Damallsvenskan och Elitettan)	28%	17%	10,9%	0%
Div. 1 damer	46%	23%	21,9%	0,6%
Distriktsserier (Div. 2 - Div. 5)	52%	18,8%	28,9%	4,4%

Det som går att utläsa är bland annat att 51% av det totala antalet spelare i OBOS Damallsvenskan (DA) ned till div. 5 var mellan 10-19 år, med störst andel i åldersspannet 15-17 år, 27,9%. I distriktsserierna div. 2 - div. 5 var motsvarande siffra 52%. Vidare framkom att andelen 18-19 åringar var störst i div. 1 damer (23%) medan andelen 15-17 åringar var störst i distriktsserierna (28,9%).

Vidare tittade projektgruppen på hur en åldersreglering skulle påverka andelen barn och ungdomar i seniorserierna på dam- och herrsidan. Skulle en åldersreglering sättas på 15 år var det 4% av spelarna på damsidan i åldrarna 10-14 år (samtliga serier) som skulle beröras, vilket syns i den högra spalten. Detta skulle ha medfört att andelen 15-19 åringar i samtliga serier på damsidan skulle uppgå till 47%, i stället för dagens 51% (10-19 åringar). Motsvarande siffra för en åldersreglering på 16 år var 39% (16-19 åringar) och på 17 år var den 30% (17-19 åringar), vad gäller damserier.

Skulle en åldersreglering sättas på 15 år var det 0,5% av spelarna på herrsidan som skulle beröras. Detta skulle medföra att andelen 15-19 åringar på herrsidan skulle uppgå till 24% av det totala antalet spelare i Allsvenskan ned till div. 8. Störst andel i dessa åldrar skulle då återfinnas i div. 2-5 samt div. 8.

Med en åldersreglering från 15 år är det således spelare som är 14 år och yngre som berörs. Sett till statistiken från 2022 befann sig den största andelen av spelare i dessa åldrar, inom damfotbollen, i div. 3 och 4. Inom elitfotbollen återfanns ingen spelare i dessa åldrar 2022 och i förbundsserien div. 1 återfanns 13 spelare. Det konstaterades därför att spelarna till största del återfinns i distriktens verksamhet. Inom herrfotbollen 2022 var det ingen spelare som var yngre än 15 år i Allsvenskan, Superettan och Ettan. I förbundsserierna div. 2-3 återfanns 9 spelare yngre än 15 och resterande deltog i distrikten seniorspel.

Statistiken över vilka föreningar som använt sig av 14-åringar och yngre visade att det handlade om både "stadsföreningar" och "landsbygdsföreningar" och i vissa distrikt handlade det om fler föreningar i städer än på landsbygden. Vidare framkom att det fanns föreningar som hade fler än ett seniorlag i distriktsverksamheten (ex. ett lag i div. 2 och ett lag i div. 4) där yngre spelare deltog, samt att majoriteten av de yngre spelarna (14 år och yngre) som funnits med på matchrapport i seniormiljön enbart varit med på ett fåtal.

Projektgruppen fick i september 2023 tillgång till statistik avseende div. 1 damer 2023, för att kunna se om det förelåg några skillnader i åldersstrukturen från säsongen 2022, då serienivån spelades med sex seriegrupper i stället för dagens tre seriegrupper. Det som gick att utläsa av statistiken var att antalet spelare i åldrarna 13-17 år minskat, antalet 18-åringar ökat och antalet 19-åringar var detsamma procentuellt. Det var även en procentuell ökning av antalet 20-21 åringar. Som framgår i tabellen ovan var 46% av det totala antalet spelare i div. 1 2022 mellan 10-19 år. Motsvarande siffra 2023 var 43%.

Utöver djupanalysen av Fogisstatistik gjordes även en kartläggning av tävlingsstrukturen hos andra bollförbund. Värt att notera är att både Svenska Handbollsförbundet och Svensk Innebandy har en åldersreglering för seniorspel. Inom handbollen tillåts inte yngre spelare än 17 år att spela i ett seniorlag. Samma regel gäller inom innebandyn men med skillnaden att åldersgränsen är satt till 16 år. Detta gäller för både flickor och pojkar, men har enligt Handbollsförbundet haft mest synbar effekt på flicksidan, sedan den infördes säsongen 2014-2015. Syftet med regeln är att förhindra att unga spelare slits mellan olika lag/grupper och förväntas bära ett seniorlag. Handbollsförbundets uppfattning är att denna regel har minskat slitaget på unga spelare som står i en brytpunkt i sitt idrottsliv, samt att de även har sett att de har fått en stärkt tävlingsverksamhet för juniorer. Både Svenska Handbollsförbundet och Svensk innebandy tillämpar dispenser kopplat till deras åldersreglering, men enbart för spelare som är ett år yngre. De beviljar inte dispenser baserat på spelares förmåga/utvecklingsbehov.

2.1.2 Varför en åldersreglering?

Utifrån genomförd kunskapsinsamling under 2022 och genom den framtagna statistiken, såg projektgruppen att många flickspelare spelar i flera olika lag med en hög belastning som följd. Det finns, utifrån ett aktuellt forskningsläge, kunskap om att match är förknippat med högre skaderisk än träning. Skaderisken ökar även från barn till ungdomsåren och ökas av att spela i flera olika lag samt att utövare som regelbundet spelar mot äldre och

tyngre spelare kan ha ökad risk för skada. Det har också kunnat konstateras att skador är en orsak till drop-out inom fotbollen. För att undvika skador är det viktigt att förbereda för högre nivåer, och övergångar mellan barn, ungdom och senior, genom en periodiserad träningsplan över en längre tid. Utifrån hur åldersstrukturen ser ut kunde det konstateras att många spelare går miste om denna periodiserade träningsplan när de spelar seniorfotboll i unga år.

Genom de analyser som genomfördes avseende åldersstrukturen gick det vidare att konstatera, utöver det som redan presenterats, att många flickor spelar i fel spelform när de befinner sig i en seniormiljö. Spelformerna för barn- och ungdomsfotboll gäller vid samtliga matcher från och med 1 januari 2019 och syftar till att få fler att spela fotboll längre och har utgångspunkten i SvFF:s spelar- och tränarutbildning samt Fotbollens spela, lek och lär (FSSL). De är framtagna genom forskning och av experter för att främja barn och ungdomars lärande, sett ur deras egna perspektiv och på deras villkor - för barnens bästa helt enkelt. SvFF:s nationella spelarutbildning sträcker sig upp t.o.m. 19 år och den vill vi att fler spelare ska följa högre upp i åldrarna. Med en åldersreglering för seniorfotboll säkerställs att spelformerna följs och att spelarna genomgår spelarutbildning högre upp i åldrarna och får den rätta utvecklingsstegringen. Projektgruppen såg också utifrån den kunskapsinsamling som var gjord, att många föreningar många gånger prioriterar sitt seniorlag av tradition och status även när spelarunderlaget inte är anpassat till att spela seniorspel. Det bör därför bli viktigt framåt att försöka påverka föreningarna att i större utsträckning än vad som sker idag, anmäla lag till "rätt" serier utifrån antal spelare, åldersstruktur i spelartrupperna och kunskapsnivå. Matchmiljöerna på respektive åldersnivå bör också bli bättre om spelare i större utsträckning spelar i "rätt" åldersklass. Fler spelare leder till fler lag som möjliggör fler nivåer i seriespel och leder till ökad prestige i ungdomstävlingar.

2.1.3 Förankring

När frågan om åldersreglering diskuterades under 2023, både på tävlingsutvecklingskonferensen samt regionala konferenser under våren, var majoriteten av distrikten och deltagarna positiva till ett sådant införande, både på dam- och herrsidan. Interesseorganisationerna EFD, Svensk Elitfotboll (SEF) och Ettan Fotboll fick också frågan hur de ser på en åldersreglering och motsatte sig inte ett införande. Inriktningen från rörelsen var att den till en början bör sättas på 15 år, för att senare utvärdera utfallet av regeln och vilken effekt den ger både ungdoms- och seniorfotbollen. Ett fåtal distrikt nämnde att åldersregleringen redan nu skulle kunna sättas på en högre ålder än 15 år. Vidare var en majoritet för att någon typ av dispensförfarande behöver finnas och att dispensen främst ska handla om geografiska förutsättningar, då en oro som lyftes från flertalet distrikt var att en åldersreglering skulle påverka landsbygdsföreningarna negativt. Andra typer av dispenser lyftes också, såsom för spelare som kommit långt i sin utveckling eller för seniorlag som behöver fylla ut med yngre spelare för att få ihop ett lag. Majoriteten ansåg också att ramarna för dispenshanteringen bör sättas av SvFF, men att SvFF och SDF hanterar dispenserna för sina respektive serienivåer.

2.1.4 Remissvar 1

En klar majoritet av distrikten ställde sig bakom förslaget om en åldersreglering. Ett distrikt framförde att de kan tänka sig en högre lägsta ålder längre fram men att 15 år är en bra start. I övrigt framfördes vikten av tydliga kriterier för dispensförändret, generell dispens för 3+1 14-åringar samt dispens även för 13-åringar men förbud för spelare 12 år och yngre. I ett distrikt sågs vissa praktiska svårigheter kopplat till en åldersreglering. EFD ställde sig också bakom

förslaget om en åldersreglering. SEF meddelade att de i denna, samt de andra frågorna som rör projektet, stöttade EFD:s svar och argumentation men att de sannolikt skulle återkomma i remissrunda 2 med ett mer detaljerat svar.

2.1.5 Dispenshantering

EFD framförde att om förslaget om åldersreglering ska få genomslag bör dispens ges med stor restriktivitet. Oaktat detta ansåg EFD att det för enstaka undantagsfall bör införas en dispensmöjlighet för unga talangfulla spelare så att de kan erbjudas matchmiljöer som de bedöms lämpade för. Sådan dispens bör dock företrädesvis riktas mot spelare högre upp i seriesystemet, exempelvis endast för spel i OBOS Damallsvenskan eller Elitettan.

SEF framförde att det inte bör finnas möjlighet till dispens i Allsvenskan och Superettan. Gällande lägre serienivåer yttrade SEF att de skulle stödja den åsikt som majoriteten av de intressenter som är involverade i de serierna framförde.

Gällande dispenshanteringen yttrade Ettan Fotboll sig och menade att det bör ges dispens i särskilt ömmande fall, exempelvis kunna ta in yngre för att få full trupp vid många skadade. Detta ansåg de bör godkännas i SDF-serier.

Distrikten fick under våren ett gediget statistikmaterial där de kunde se vilka föreningar som använt sig av flickspelare som är 14 år och yngre. I det vidare arbetet med att sätta ramar för dispenshanteringen bad projektgruppen respektive distrikt att analysera denna statistik djupare, så det tydligare kunde identifieras vilka behov som finns och vilka behov som bör ligga till grund för en dispens. Tre olika dispensorskäl var i fokus, efter inspel på TUK-konferensen i februari 2023 samt på de regionala träffarna under våren 2023. Dessa var:

1. Geografisk dispens: spelaren har ingen annan miljö än seniorlaget att spela i p.g.a. långa geografiska avstånd till närmaste förening med ungdomsverksamhet.
2. Lag saknar spelare: ett seniorlag i föreningen måste plocka upp yngre spelare för att kunna delta i match, men spelaren har primärt en annan miljö att spela i.
3. Talangfull spelare: spelaren är väldigt duktig för sin ålder och ligger långt fram i utvecklingen.

Digitala träffar genomfördes regionalt under augusti 2023 och inför mötena skickade distrikten in inspel och svar på ett antal frågor kopplat till statistiken och de behov de såg. Sammantaget kunde det konstateras att den geografiska dispensen nämndes som viktig i samtliga landsdelar. Dispensorskålet "Lag saknar spelare" nämndes också av många distrikt men kopplat till det dispensorskålet så nämnde många distrikt också andra alternativ som kan/ska användas i stället för dispens. Bl.a. nämndes spel med andra spelformer (9 mot 9 i stället för 11 mot 11) förenings-samarbete och kombinerade lag samt förenings- och ledarutbildning. En majoritet av distrikten ansåg att dispensorskålet "Talangfull spelare" inte ska tillämpas/gälla, inte minst utifrån att det skulle medföra en otroligt stor utmaning i hur bedömningen av en talangfull spelare ska gå till och vem som ska göra bedömningen. En majoritet av distrikten ansåg också att regelverket kring dispens bör vara lika inom dam- och herrfotbollen.

Utifrån de inspel som inkom innan mötena, från de olika regionerna, presenterade projektgruppen under mötena ett förslag att gå vidare med enbart den geografiska dispensen. Detta med motiveringen att det finns andra alternativ för lag som saknar spelare, vilket många distrikt nämnt. Därutöver såg projektgruppen att fokus behöver vara på den enskilda unga spelaren och vad som är bäst för denne. Högre skaderisk, spel i fel spelform och ofullständig spelarutbildning var några motiv till att smalna av dispensorskålen. Det ansågs också finnas en risk för ohanterlig administration och svår bedömning kopplat till dispensorskålen lag saknar spelare samt talangfull spelare. Projektgruppen noterade EFD:s inspel att dispens ska kunna ges för unga talangfulla spelare för spel i OBOS Damallsvenskan eller Elitettan, men ansåg av de skäl som redogjorts för ovan att det inte ska göras undantag för detta dispensorskäl för dessa serienivåer.

Förslaget om att arbeta vidare enbart med den geografiska dispensen accepterades av distrikten i Norrland och Svealand. Flera distrikt i dessa regioner, däribland Ångermanland, Hälsingland och Stockholm uttryckte även att de helst ser att inga dispenser tillåts men att de kunde godta den geografiska dispensmöjligheten.

I Götaland godtog Skåne förslaget om endast geografisk dispens. Göteborg accepterade också förslaget men ser inget behov av dispens inom sitt eget distrikt. De uttryckte också att de tror att få föreningar är insatta i utredningen hur det påverkar unga spelare att plockas upp tidigt i seniorspel. Bohuslän, Dalsland och Västergötland nämnde även behov av dispensskälet lag saknar spelare. Småland uttryckte ett behov av alla tre dispensorsaker och förordade i stället för en åldersreglering, en rejäl långsiktig satsning på utbildning och information och anser att föreningar, ledare, spelare och föräldrar är kloka nog att fatta beslut vad som är bäst både för förening och enskild spelare. Blekinge var tydliga med vikten av att inte fastna i komplicerad dispenshantering men utifrån att de har seriespel tillsammans med Småland ansåg de att geografisk dispens samt lag saknar spelare bör kunna tillämpas. Halland var tydliga med att de inte vill ha dispenser utifrån att det riskerar att leda till omfattande administration och svåra bedömningar samt att många föreningar tenderar att leta kryphål i ett dispenserregelverk. Bohuslän och Östergötland ansåg att det kunde vara lämpligt att ev. skjuta på införandet ytterligare ett år för att distrikten skulle hinna informera och utbilda sina föreningar.

I de inspel som kom inför mötena samt utifrån diskussionerna under mötena, var uppfattningen att flest distrikt ansåg att dispens endast ska kunna ges till spelare som är ett år yngre, dvs. 14 år. Ett antal distrikt menade att 13 år skulle vara möjligt men att det bör vara förbjudet för spelare som är 12 år och yngre att delta i seniorfotboll. I Norrland ansåg de att distrikten bör ansvara för dispenshanteringen i deras serier medan Svealand hellre såg att SvFF sköter dispenshanteringen men med inspel från distrikten. Inom Götalandsdistrikten var det lite blandade åsikter, men många menade att det är beroende på hur tydligt ramverket blir kring dispensorsaker.

2.1.6 Remissvar 2

Alla distrikt förutom Smålands FF och Västergötlands FF ställde sig bakom förslaget att införa en åldersreglering på 15 år för seniorspel, från säsongen 2025, med möjlighet till geografisk dispens vid synnerliga skäl. Småland framförde att de såg det som nödvändigt att skjuta på införandet, som tidigast till 2026 men än hellre 2027, för att ge föreningarna möjlighet att ställa om. Småland uttryckte också ett behov av dispensgrunderna lag saknar spelare, då 80% av deras lag i division 4 dam säsongen 2023, använde minst fyra spelare som var 14 år eller yngre. Västergötland svarade att de är för någon form av åldersreglering, med möjlighet till dispens. I sitt distrikt ser de dock att många föreningar behöver yngre spelare för att få ihop sina lag. De ansåg därför att det bör finnas möjlighet till dispens pga. spelarbrist, utöver dispens för geografiska skäl. Distriktet menade att de annars riskerar att tappa många lag och därmed många spelares möjlighet att spela fotboll. Skånes FF ställde sig bakom förslaget och menade att möjligheten till dispens inte kommer att påverka distriktet i stort, men att några få enstaka föreningar ev. kommer att påverkas av att inte ha möjligheten att söka dispens för att lag saknar spelare. I dessa fall får distriktet tillsammans med de få föreningar som skulle påverkas försöka hitta andra alternativ. Västerbottens FF såg fortsatt det positiva sportsligt med en åldersreglering men menade att det finns praktiska svårigheter i sitt distrikt kopplat till antalet lag och spelare i sina seniorserier. Stockholms FF föreslog två generella dispenser för spelare i 14-års åldern i stället för att ge geografisk dispens vid synnerliga skäl, för att på så sätt undvika godtyckliga bedömningar. I övrigt poängterades, från flera distrikt, vikten av att väldigt tydliga riktlinjer tas fram gällande dispenshanteringen. Distrikten Gotlands FF och Ångermanlands FF inkom inte med något remissvar. SEF stöttade förslaget. EFD stöttade förslaget med tillägget att det även borde införas en dispensmöjlighet för exceptionella unga spelare på elitnivå.

2.1.7 Arbetet framåt

Utifrån remissvar 2 som inkom bedömdes det finnas en klar majoritet för att fortsatt processa förslaget om en åldersreglering på 15 år för seniorspel, för dam- och herrfotboll från säsongen 2025, med möjlighet till geografisk dispens vid synnerliga skäl.

Ytterligare detaljer kring dispenshanteringen kommer att fortsätta utredas under 2024. Detta handlar om att tydligt definiera vad som kan inrymmas inom den geografiska dispensen, vilken/vilka åldrar som ska kunna få dispens, om det ska finnas en begränsning i hur många dispenser en förening ska kunna erhålla, vilken instans som ska hantera dispensansökningar samt om dispensansökan ska vara förenat med en kostnad.

Vidare blir det också viktigt att ta fram en tydlig kommunikationsplan gällande åldersregleringen, inför införandet fr.o.m. säsongen 2025. Dels är det viktigt att samtliga föreningar får kännedom om regeln och kan justera sin verksamhet om det behövs, dels att föreningarna förstår varför den i så fall införs. Framåt kommer åldersregleringen också att behöva utvärderas löpande, för att se vilken effekt den ger.

2.2 SM Flickor 17 år

2.2.1 Bakgrund och inspel

Säsongen 2019 var första året SM F17 genomfördes i det nuvarande formatet och till tävlingen är det fri anmälan. Tävlingen avgörs i regionala seriegrupper och därefter ett slutspel bestående av åttondelsfinaler till final. Under de säsonger tävlingen genomförts har mellan 61-77 lag deltagit och slutfört tävlingen och ytterligare 12-20 lag har varit anmälda men sedan utgått/avanmält sig.

Under åren har det kommit inspel om att tävlingen tycks vara för ojämn och att det behövs en förändring för att skapa bättre och jämnare matcher för de deltagande lagen. Förslagen som lyfts har varit att införa ytterligare en nivå eller att ta bort den fria anmälan och i stället ha en kvalifikation till tävlingen. Vidare har det inkommit inspel från distrikt som såg att föreningar anmälde lag med spelare som var 14 år och yngre. Detta sågs som ett problem eftersom de då spelade i fel spelform. Distrikt såg även att föreningar anmälde rena 15-årslag trots att det fanns matchmiljöer för åldersklassen i det egna distriktet.

2.2.2 Undersökningar

Mot bakgrund av inspelen kring anmälda lag genomfördes en utredning 2020 som resulterade i att införa en åldersreglering i F17 från säsongen 2021, innebärande att 50% av spelarna på spelarförteckningen ska vara 16-17 år. Utöver detta tilläts 2+1 18-åringar och dispensansökningar hanterades från fall till fall gällande spelare yngre än 15 år. Under 2022 utvärderades denna åldersreglering, främst kopplat till den stora mängden dispensansökningar som hanterades. Utvärderingen utmynnade i att behålla åldersregleringen men med förändringen att dispenshanteringen tas bort och att föreningar i stället tilläts delta med 2+1 14-åringar.

Redan våren 2021 skickades en enkätundersökning till de föreningar som deltagit i F17 säsongen 2019, 2020 och 2021 där frågor om matchmiljö och tävlingsstruktur ställdes. Majoriteten tyckte då att matchmiljön i F17 var bra eller mycket bra. Avseende vad föreningarna prioriterar högst svarade 51 st att de prioriterar "längre avstånd – större sannolikhet till bättre matchmiljö" och 8 st att de prioriterar "korta avstånd – risk för sämre matchmiljö". Vidare var 45 föreningar positiva, 5 st negativa och 9 st hade ingen åsikt kring ytterligare en nivå i F17.

SvFF skickade även en enkätundersökning till de lag som utgått från tävlingen under säsongen 2021 och 2022 och de orsaker som angavs var främst att föreningen blev av med spelare innan eller under säsongen samt att föreningen hade dåligt spelarunderlag och seniorserierna då prioriterades högre. Övriga anledningar som angavs, men av ett

fåtal, var att föreningen anmält sig till för många serier sett till spelarunderlaget, att resorna var för långa och att matchmiljön i tävlingen var för svår.

Under våren skickades en enkät ut till föreningar i F17, EFD och div. 1 för att bland annat fortsatt utreda antal seriegrupper och antal lag i respektive seriegrupp på den Allsvenska nivån samt hur representationsbestämmelserna bör formuleras. Resultaten presenteras i avsnitt 2.2.5.

2.2.3 Förankring

Utifrån de diskussioner som genomfördes under 2023 fanns en samsyn om att införa en Allsvensk nivå med två eller tre seriegrupper från säsongen 2025. Åsikterna om hur förutsättningarna för kvalifikation till den allsvenska nivån ska se ut skiljde sig åt mellan landsdelarna. I Norrland och Svealand fanns en majoritet som förordade att det även ska finnas en div. 1-nivå med fri anmälan i F17, som ägs av SvFF. Denna nivå ska då vara kvalificerande för den allsvenska nivån. I Götaland förordade majoriteten i stället att landsdelen tilldelas ett antal platser till F17 Allsvenskan och att de själva organiserar serier, distrikt- eller distriktsövergripande, som blir kvalificerande. De regionala förutsättningarna skiljer sig åt och i svensk fotboll pågår även andra projekt och processer där regional samverkan och förbundsutveckling diskuteras och utvecklas. För att hitta de rätta tävlingsstrukturerna, som dels möter de regionala förutsättningarna, dels har tävlings- och fotbollsutveckling i fokus, fanns ett behov av fortsatta dialoger.

2.2.4 Remissvar 1

En klar majoritet av distrikten ställde sig bakom förslaget om att införa en Allsvensk nivå i F17. Däremot framfördes en del synpunkter, som dels handlade om att beakta eventuellt längre resor, dels huruvida det finns tillräckligt spelarunderlag utan att rasera ungdomens bredd i hela landet. Vidare nämndes att förslaget från ett nationellt perspektiv är positivt kopplat till spelarutveckling och bra matchmiljö, men att det är mindre bra ur ett distriktperspektiv. Detta för att föreningar kommer att tvingas ha bra ålderskullar flertalet efterföljande år och att detta främst kommer att vara föreningar från större städer. Ett distrikt avvaktade att ta ställning i frågan i väntan på förslag om antal seriegrupper och antal lag. Två distrikt var positiva men avvaktade mer analys innan en definitiv ställning kunde tas i frågan.

EFD inkom med ett svar där de förordade att F17 Allsvenskan spelas i två seriegrupper om 14 lag eller en seriegrupp med 14 lag. De betonade vikten av att F17 Allsvenskan blir en serie för de allra främsta i syfte att uppnå strategiska mål. De var tveksamma till att tre seriegrupper kan bibehålla en önskvärd kvalitet. Vidare lyfte de att serien bör administreras av SvFF men att kommersiella rättigheter kan upplåtas till annan part, exempelvis EFD, samt att de önskade förändring av F17 redan till säsongen 2024. De framhöll vikten av att matcherna ska upplevas som utvecklande, dock utan att det innebär allt för långa resor och höga resekostnader för det stora flertalet föreningar.

2.2.5 Enkät svar

Enkätresultaten visade att 55% (48 föreningar) förespråkade tre seriegrupper, 26% (23 föreningar) två seriegrupper och resterande, främst div. 1-föreningar, ansåg att det inte var aktuellt för dem att besvara frågan. 49% (43 föreningar) förordade 12 lag i respektive seriegrupp, 18% (16 föreningar) 14 lag och 16% (14 föreningar) 10 lag. Resultaten per serienivå (EFD, F17 och Div. 1) samt per region (Norrland, Svealand och Götaland) visade att det fanns en majoritet för tre seriegrupper om 12 lag i samtliga serienivåer och regioner.

Vidare fick föreningarna ta ställning till huruvida dem ansåg sig ha organisatoriska, sportsliga och ekonomiska förutsättningar för att delta på en allsvensk nivå. 52% (46 föreningar) svarade ja på frågan, 22% (22 föreningar) svarade kanske och 25% (19 föreningar) svarade nej. Majoriteten bland EFD och F17-föreningarna samt i regionerna Svealand och Götaland svarade ja medan majoriteten bland div. 1-föreningarna och regionen Norrland svarade nej.

På frågan om vilka representationsbestämmelser föreningarna skulle ha behov av för att kunna delta på den Allsvenska nivån svarade flest föreningar att delta med 18-åringar (32 föreningar) och låna från andra föreningar (26 föreningar). Endast två föreningar svarade att de har behov av att delta med spelare yngre än 14 år, men 21 föreningar svarade att de vill kunna delta med 14-åringar. Att delta som kombinerat lag uppgav 18 föreningar att de har behov av. När svaren bröts ner per region kunde det utläsas att Norrland har större behov av att låna spelare från andra föreningar samt delta med 14-åringar än att delta med 18-åringar, medan det i Svealand och Götaland tycktes vara viktigast att kunna delta med 18-åringar.

I fritextsvaren kring representationsbestämmelser lyfte två föreningar att användandet av överåriga spelare tenderar att utnyttjas av lagen för att toppa och få sportsliga fördelar, snarare än att tänka på spelarnas utveckling. Risken för skador med för stort åldersspann lyftes också som en aspekt att titta på. Tre föreningar menade också att förbudet mot yngre spelare bör tas bort, då föreningarna behöver flexibilitet samt att de vet bäst när en yngre spelare är redo att spela med äldre. Två föreningar från Norrland lyfte också behovet av norrlandslån, vilket finns i pojkarnas seriespel.

Slutligen svarade F17-föreningarna på frågan om var deras spelare som är för gamla för F17 kommer att delta. 28 av 45 föreningar svarade distriktsserie för senior (div. 2 – div. 5), 6 st svarade distriktsserie för ungdomar och övriga svarade div. 1, Elitettan samt ingen/slutar. När de vidareutvecklade sitt svar lyfte många av dessa föreningar fram tankar kring 19. De menade att många av deras spelare troligtvis kommer att söka sig till föreningar där de kan spela F19, då de inte kan erbjuda spelarna detta alternativ. Nio föreningar lyfte att deras spelare kommer att börja spela seniorspel, antingen i div 1, 2 eller 3 beroende på i vilken serie A-laget spelar i. Dock förklarade några föreningar att steget att gå från F17 till de högre divisionerna är för stort och kan på så sätt hämma utvecklingen för spelarna. Föreningarna tog även upp risken med att spelare kommer att sluta spela fotboll när de inte längre kan spela F17. En av dessa menade att de flesta av deras spelare skulle tvingas spela div 3-fotboll och enligt föreningen är det ingen utvecklande serie, samt att det inte är en serie som lockar till fortsatt fotbollsspelande bland unga. En annan förening tog upp problematiken kring seniorspel i ung ålder, då spel mot F19-lag är mer utvecklande än att spela mot seniorer i div. 3, 4 och 5. Föreningen såg därmed en fördel med att spelarna kan spela juniorserier på hög nivå innan de tar klivet till seniorspel. Här menade en annan förening att SM serien är en bättre och attraktivare serie för spelarna att delta i än i div. 4 som A-laget spelar i. En annan förening lyfte dock att seniorspel är rätt steg för vissa, men menar att många spelare även skulle må bra av att få utvecklas via kvalitativt juniorspel i F19.

2.2.6 För- och nackdelar med två eller tre seriegrupper

Utifrån EFD:s förslag om en eller två seriegrupper såg projektgruppen att det var viktigt att lyfta de för- och nackdelar som ses med två eller tre seriegrupper. EFD föreslog även en seriegrupp men det alternativet exkluderades inom det vidare arbetet inför Representantskapet, då två eller tre serier var det som hade diskuterats och setts som rimligt under årets förankringsprocess.

Alternativet med två seriegrupper ses positivt i syfte att uppnå bättre sportslig kvalitet i tävlingen, vilket nämndes från både distrikt och föreningar som en viktig parameter i utvecklingen av tävlingen. Som EFD påtalat, vilket projektgruppen ställt sig bakom, bör F17 Allsvenskan ses som en elitförberedande miljö för de allra bästa lagen. EFD betonade även att en viktig utgångspunkt i en allsvensk nivå är att spelarna ska spela fler matcher per säsong vilket uppnås med 14-lagsserier. Projektgruppen hade förståelse för EFD:s argument men menade också att det bör beaktas att SM F17-serierna säsongerna 2019-2023 spelats med maximalt 12 lag i varje serie, där 10 lag/serie varit vanligast förekommande. Två serier med 14 lag skulle således innebära en kännbar ökning av antalet matcher för många lag (från exempelvis 18 matcher till 26 matcher per säsong) och det skulle inte vara säkert att det mäktas med av 28 lag på en allsvensk nivå. 26 seriematcher skulle också innebära att säsongen förlängs till mitten/slutet av november, beroende på hur mycket hänsyn i årsplanen som tas till landslagsläger under säsongen. Två seriegrupper

skulle dock innebära ett färre antal platser att fylla och således även färre lag som behöver genomföra längre resor. Utifrån enkätresultaten kunde projektgruppen se att 23 lag förordade två seriegrupper, vilket i teorin innebär att två seriegrupper om 14 lag inte skulle fyllas. Projektgruppen ansåg att detta borde tas i beaktning, men däremot var projektgruppens uppfattning att ett antal av de föreningar som förordade tre seriegrupper skulle vilja och har förutsättningar för att delta i en tävling med två seriegrupper.

Alternativet med tre seriegrupper om 12 lag förordades av majoriteten av föreningarna som besvarade enkäterna, vilket givetvis var en fördel. Det kunde ses som ett lagom steg från dagens format med fri anmälan och åtta seriegrupper, som det främst varit. Det skulle också ge spelare i den elitförberedande verksamheten en successiv förberedelse med tre seriegrupper i F17 och en-två seriegrupper i F19. Den geografiska storleken på seriegrupperna skulle också bli mindre med tre kontra två seriegrupper. För lag i vissa regioner kommer det dock troligtvis inte att bli någon större skillnad i reseavstånd med två eller tre seriegrupper, medan det för andra kan bli en skillnad beroende på var i landet föreningen är belägen. En utmaning projektgruppen såg med tre seriegrupper är att den sportsliga kvalitén, som nämnts ovan som en viktig parameter i tävlingens utveckling, inte kommer att bli lika bra. 12-lagsserier i stället för 14-lagsserier skulle också innebära att det blir färre antal matcher för spelare som ska vara i en elitförberedande miljö. Därutöver är det fler antal platser att fylla, totalt 36 lag, och det borde också beaktas att det ska finnas tillräckligt många lag med rätt förutsättningar för att kunna ha en upp- och nedflyttning till den Allsvenska nivån.

2.2.7 Remissvar 2

13 distrikt ställde sig bakom förslaget om att införa en Allsvensk nivå i F17 och förordade alternativet med tre seriegrupper om 12 lag. Örebro Läns FF påtalade att tre seriegrupper är lämpligt till en början men att det i en utveckling framåt i tiden kan vara bra med två seriegrupper. Dalarnas FF valde alternativet med tre seriegrupper men påtalade att de har svårt att avgöra vilken väg som är bäst att gå. För att ekonomiskt hålla ihop det för föreningarna samt att inte slita på spelarna med långa bussresor så var just nu 3 grupper om 12 lag mest relevant. Bohusläns FF ställde sig bakom förslaget om tre seriegrupper men påtalade att de fortsatt var mycket tveksamma till förutsättningarna till denna nivå, främst pga. av reseavstånd och kostnadsskäl.

Östergötlands FF, Hälsinglands FF, Västmanlands FF, Jämtland-Härjedalens FF och Göteborgs FF valde alternativet annat. Östergötland framförde att de ställde sig bakom förslaget om en allsvensk nivå men hade inte någon åsikt i frågan kring antal seriegrupper och lag. Hälsingland framförde att de inte var tillräckligt insatta i frågan ännu och att de diskuterade den internt och externt med den av sina föreningar som varit berörd de senaste åren. Västmanland framförde att de inte har någon åsikt i frågan. Jämtland-Härjedalen lämnade inte någon kommentar.

Göteborgs FF gav inte bifall till förslaget med motiveringen att deras bedömning är att det inte finns underlag för vare sig två eller tre seriegrupper. Redan idag drar sig också många lag ur F17-serierna och utifrån att de uppmuntrar F19 att hitta mer lokala/regionala lösningar så måste det i ännu större utsträckning gälla F17.

4 distrikt förespråkade förslaget med två seriegrupper om 14 lag. Stockholms FF angav i sitt remissvar att de förordade 2 serier med 12 lag i varje, men accepterade 2 serier med 14 lag i varje. Gotlands FF och Ångermanlands FF inkom inte med något remissvar.

EFD stöttade förslaget om en allsvensk nivå i F17. Av de alternativ som SvFF tagit fram förespråkade EFD två seriegrupper om 14 lag. Tre seriegrupper om 14 lag ansåg de inte vara ett alternativ eftersom det inte ger tillräcklig

kvalitet och det är det fotbollsrorelsen vill förändra med det nya förslaget. SEF stöttade EFD:s resonemang och förespråkade 2 seriegrupper om 14 lag.

2.2.8 Arbetet framåt

Baserat på remissvar 2 såg projektgruppen att det fanns en majoritet hos distrikten som var för förslaget om att införa en allsvensk nivå med tre seriegrupper om 12 lag.

EFD förordade dock två seriegrupper om 14 lag med motiveringen att tre serier inte kommer ge tillräckligt bra sportslig kvalitet. SEF stöttade detta resonemang. Att uppnå bättre sportslig kvalitet i tävlingen har tidigare nämnts från både distrikt och föreningar som en viktig parameter i utvecklingen av tävlingen.

Tävlingsutvecklingskommittén (TUK) diskuterade frågan och landade i att två seriegrupper om 14 lag var det förslag som skulle processas mot Representantskapet 2023. Detta utifrån att det förslaget, om inkomna remissvar och antalet röster på Representantskapet räknas, troligt skulle få majoritet.

Frågan kring andranivån i F17/kvalificering till F17 Allsvenskan samt representationsregler för F17 och detaljer för detta, kommer att fortsätta att utredas under 2024. Frågorna kommer, i ett första skede, att behandlas på Tävlingsutvecklingskonferensen (TUK-konferensen) den 3-4 februari 2024. För att kunna planera upplägget på konferensen på bästa sätt sågs ett behov av att veta distriktens ståndpunkt i ett antal frågor kopplat till just andranivån/kvalificering till F17 Allsvenskan. Dessa frågor diskuterades under de regionala konferenserna våren 2023, men det behövdes en tydligare inriktning från distrikten för det kommande utredningsarbetet och därför skickades en enkät ut till distrikten under hösten 2023. I denna enkät inkluderades även ett antal frågor kring representationsreglerna för F17.

Utifrån enkätsvaren kunde det konstateras att en majoritet av distrikten förespråkar en div. 1-nivå i F17 med 6 fasta regioner och det är också utgångspunkten för de fortsatta diskussionerna på TUK-konferensen. På de regionala konferenserna i mars-april 2023 uttryckte distrikt i samtliga landsdelar en vilja av att arbeta mer distriktsöverskridande på flicksidan och behov sågs framför allt i de äldre åldersklasserna 17–19 år. En div. 1-nivå med 6 fasta regioner ses som ett bra steg på vägen i den utvecklingen, eftersom formatet går att anpassas utefter varje regions specifika förutsättningar och behov.

2.3 Svenska Spel F19

2.3.1 Bakgrund och inspel

2009 anordnades för första gången Svenska Spel F17 i EFD:s regi, för föreningar inom EFD-kollektivet. Då var det en seriegrupp med efterföljande slutspel. Från säsongen 2011 valde EFD att gå över till två seriegrupper och till säsongen 2013 justerades åldern från 17 år till 19 år, då EFD såg ett behov av att kunna använda fler äldre spelare som satt på bänken i sina A-lag och som behövde matchtid. 2016 ansågs den förändringen ha fått en önskad effekt. EFD har sedan 2009 ägt tävlingen F19 (tidigare F17).

Under de senaste åren har det inkommit önskemål om att föreningar utanför EFD-kollektivet bör få möjlighet att delta i F19. Vidare har det kommit inspel att föreningar som deltar i F19 använder spelare på olika sätt idag i jämförelse med för ett antal år sedan. Exempelvis deltog tidigare fler spelare från a-laget än idag. Slutligen tycks många vara överens om att matcherna i F19 behöver bli bättre och jämnare. Denna fråga diskuterades under våren och en klar majoritet menade att tävlingen borde öppnas upp och således inkludera även icke EFD-föreningar.

2.3.2 Remissvar 1

En klar majoritet av distrikten var positiva till förslaget om att öppna upp F19 för föreningar utanför EFD-kollektivet. En fördel som nämndes från Jämtland/Härjedalen är att föreningar som kommit långt i F17 då har möjlighet att fortsatt möta kvalificerat motstånd i samma åldersgrupper innan de tar klivet upp till seniorfotbollen. Vidare framfördes förslag om att F17 Allsvenskan kan användas som grund för att erbjuda ett begränsat antal platser i F19 samt att SDF ska tillsätta platserna. Utmaningar som lyftes handlade om tillräckligt spelarunderlag för F17/F19 och bredden, samt risken att tappa lag om spelare koncentreras till ett fåtal lag som har möjlighet att delta. Göteborgs FF framförde att se över lokala/regionala lösningar för att säkerställa mindre seriegrupper med kortare resor. Slutligen nämndes vikten av att se över EFD:s avtal i tävlingen kopplat till de förslag som föreslås.

EFD informerade i sitt remissyttrande att de under hösten 2022 presenterat ett förslag för EFD-klubbarna om att öppna upp serien för lag utanför EFD men att detta röstades ned av en majoritet som ville behålla F19 i dess nuvarande format. Med hänvisning till EFD och svensk fotbolls strategi framhöll de vikten av att status och kvalitet på tävlingen behöver höjas och inte sänkas, samt att EFD även fortsättningsvis borde få möjlighet att förfoga över de kommersiella rättigheterna. Ett medskick från EFD kring framtida F19-tävling var att begränsa antalet överåriga spelare ytterligare, alternativt att de överåriga spelarna behöver vara hemmaföstrade och max 23 år eller motsvarande. Detta ligger i linje med EFD:s strategi att A-lagstrupperna i större utsträckning ska bestå av yngre spelare som kan säljas vidare.

2.3.3 Enkät svar

I enkäterna som skickades ut fick EFD-föreningarna besvara ett större antal frågor kopplat till F19. EFD-föreningarnas svar visade generellt sett att svaren i många frågor spretade, dvs. det gavs ingen tydlig inriktning framåt.

På frågan om syftet med F19 primärt är för (1) yngre talanger, (2) ersättare i A-lag/de spelare som är nära att ta klivet upp till A-laget eller (3) både yngre talanger/ersättare i A-lag etc., uttryckte i princip lika många att det är yngre talanger som för både och. Resultaten är liknande oavsett om svaren bryts ned per damallsvensk- eller elitettanförening. I fritextsvaret kring frågan tydliggjordes det att många föreningar ser F19 som en matchmiljö för både och, dvs. både yngre talanger och ersättare i A-lag. Kvaliteten på matcherna upplevs av majoriteten som ganska bra, men fler damallsvenska föreningar upplever den som ganska dålig. Lika många föreningar upplever att det är ett bra antal matcher som för få antal matcher. Det är främst de damallsvenska föreningarna som upplever att det är för få antal matcher. 50% (13 föreningar) angav att de vill fortsätta med det nuvarande formatet, 23% (6 föreningar) att de vill förändra formatet medan 27% (7 föreningar) svarade att det inte var aktuellt för dem att besvara frågan. 14 föreningar svarade att de vill behålla slutspelshelgen men majoriteten som svarat ja eller nej på frågan såg också ett alternativ med slutspel (åttondelsfinaler-final) under ett antal helger. På frågan om representationsregler fanns det en klar majoritet (18 föreningar) som har behov av att kunna delta med 4+1 överåriga spelare.

F17- och div. 1-föreningarna fick ta ställning till huruvida de anser sig ha organisatoriska, sportsliga och ekonomiska förutsättningar för att delta i F19. 39% (24 föreningar) svarade ja på frågan, 26% (16 föreningar) svarade kanske och 35% (22 föreningar) svarade nej. Procentuellt sätt svarade fler div. 1-föreningar nej i jämförelse med F17-föreningar. Flest av dessa föreningar har, precis som EFD-föreningarna, störst behov av att kunna dela med 4+1 överåriga spelare. Per region var det, likt svaren för F17, Norrland som har större behov av att låna spelare från andra föreningar (4+1 yngre än 19 år). I Svealand och Götaland är behovet att delta med överåriga störst. I fritextsvaren lyfte föreningar ett behov av att kunna delta som kombinerat lag, använda sig av norrlandslån och samarbete mellan föreningar.

2.3.4 Remissvar 2

Svaren från remissrunda 2 visade att det fortsatt fanns ett starkt stöd för förslaget om att öppna upp F19 för föreningar utanför EFD-kollektivet. 18 distrikt gav bifall där Stockholms FF framförde att de var för en öppning redan till säsongen 2024 och Dalarnas FF framförde att det var ett bra nästa steg för de som kanske inte tar plats i ett seniorlag på rätt utbildningsnivå. Jämtland/Härjedalens FF, Västmanlands FF och Bohusläns FF valde alternativet annat där Västmanlands FF framförde att de inte hade någon åsikt och Bohusläns FF förklarade att de inte hade några föreningar med förutsättningar att delta och att beslut och utveckling därför behövde ske i samråd med EFD. Värmlands FF gav avslag till förslaget och Gotlands FF och Ångermanlands FF inkom inte med något remissvar. EFD framförde samma yttrande som i remissrunda 1 och SEF stöttade EFD:s resonemang.

2.3.5 Arbetet framåt

Utifrån svaren från remissrunda 1 och 2, enkätsvaren från F17- och div. 1-föreningarna, samt att efterfrågan om en F19-tävling från föreningar utanför EFD-kollektivet inkommit under flera års tid, ansåg projektgruppen att det fanns ett starkt stöd för att fortsatt föreslå Representantskapet att öppna upp F19 för föreningar utanför EFD-kollektivet. Det framtida formatet och kvalificeringen/platsfördelningen till F19 behövde fortsatt utredas och därför såg projektgruppen det som fortsatt rimligt att F19 skulle öppnas upp från säsongen 2025. Utifrån ett öppnande 2025 behöver detaljerna fastställas innan seriestart 2024.

I början av september hade SvFF och EFD ett möte kring framtida format för F19. På mötet lade EFD fram ett förslag om att skapa två nivåer i F19 till säsongen 2025. Detta med grundsyftet att åstadkomma en bättre sportslig kvalitet. SvFF skickade därefter i oktober ut en enkät till EFD-föreningarna där förslaget, med en F19 Allsvenska bestående av en seriegrupp om 14 lag samt en div. 1 nivå bestående av två seriegrupper om 8 lag, fick stöd från en majoritet av föreningarna. Arbetet med förslaget kommer därför att fortgå under 2024. Detaljer som behöver utredas vidare är bl.a. hur SDF-föreningar ska kvalificera sig till F19, hur upp- och nedflyttning ska gå till mellan den allsvenskan nivån och div. 1 nivån i F19 från 2025 samt frågor om representationsregler (ex. antal inlånade och överåriga spelare, utländska spelare, åldersstruktur etc). En del av dessa frågor kommer att behandlas på TUK-konferensen 2024.

Frågan om de kommersiella rättigheterna för F19 har pågått parallellt med detta projekt och under hösten 2023 beslutades att EFD även fortsatt kommer äga de kommersiella rättigheterna för tävlingen.

2.4 Mixspel

2.4.1 Bakgrund

Utifrån en kartläggning av hur andra nationsförbund arbetar kunde det konstateras att flera länder har väl utvecklade modeller för mixspel. Framför allt berör det flickspelare som ligger långt fram i sin utveckling och det är inte ovanligt att enskilda flickspelare eller hela flicklag spelar mot pojkar/pojklag som är upp till två år yngre, för att få till så jämna och utvecklande matchmiljöer som möjligt. Projektgruppen såg att mixspel i olika former inte alls är ett lika vanligt sätt att arbeta på i Sverige och det tycks vara djupt rotat inom svensk fotboll att flickor och pojkar ska spela separat. I begreppet mixspel innefattas dels lag där pojkar och flickor spelar tillsammans, dels enskilda flickspelare som spelar i ett pojklag, samt hela flicklag som spelar i pojkserier.

I SvFF:s Tävlingsbestämmelser 2023 var följande föreskrivet i 2 kap. 4 §, andra stycket :

Dam- och flickspelare får delta i herr- och pojklag om spelarna i övrigt är behöriga att delta i match. Herr- och pojkspelare får inte delta i dam- och flicklag. I av SDF anordnade tävlingar för spelare t.o.m. 12 år får dock pojkspelare delta i flicklag. SDF får meddela bestämmelser vad avser mixade lag.

Det fanns således ingen öppning i regelverket att ett helt flicklag kunde delta i en pojkserie. Det fanns heller ingen uttrycklig öppning i regelverket för flickor/flicklag att spela mot pojkar som var yngre. Projektgruppen såg att en sådan öppning åtminstone skulle skapa en möjlighet för de flickspelare och lag som ser detta som ett bra sätt att skapa fler utvecklande matchmiljöer.

2.4.2 Enkätundersökning pilotserie mix

Under vinter/tidig vår 2023 pågick en pilotserie, inom ramen för projektet. I Norr- och Västerbotten deltog Umeå IK FF och Piteå IF DFF:s F19-lag i en serie tillsammans med tre P15-lag från regionen. Efter seriens avslut fick ledare och spelare från de deltagande föreningarna möjlighet att besvara en enkät. Totalt besvarade 46 spelare (flickor och pojkar) från fyra av föreningarna samt ledare från samtliga fem föreningar enkäten.

Resultaten visade att majoriteten av spelarna (både pojkar och flickor) var nöjda med serien som helhet, matcherna och antal matcher i serien. Dock var fler av pojkarna över lag mer positiv än flickorna och majoriteten av pojkarna ansåg att det var för få matcher. Vidare framkom att majoriteten av spelarna (både pojkar och flickor) skulle vara intresserad av en liknande serie igen och pojkarna var även här något mer positiva. Ledare i två av pojklagen var inte intresserade av en liknande serie igen men en klar majoritet av pojkspelarna i de lagen var intresserade. Majoriteten av spelarna i flicklagen var också intresserade av en liknande serie igen.

Spelare och ledare ombads även att lyfta bra och mindre bra upplevelser kring serien. Pojkspelarna nämnde att det var bra att möta flicklag då de har andra styrkor, spelar på annat sätt än pojklag och att de är väl organiserade. Det lyftes också att det var roligt att möta äldre spelare och att testa någonting nytt. Ledare för pojklagen framförde att flickorna var duktiga tekniskt och organisatoriskt, att de är mer taktiskt utvecklade än pojkarna samt att det blev mer fokus på fotboll än tufft spel. Både pojkspelare och ledare för pojklagen nämnde dock att den fysiska skillnaden var för stor. Flickspelarna såg det som positivt att de tvingades spela i ett högre tempo, möta snabbare och starkare spelare samt att pojkarna spelar på ett annat sätt än flicklag. Ledarna nämnde att flickorna tvingades vara på tå hela tiden samt agera skarpare och alltid vara steget före. Flickspelare och ledare för flicklag nämnde precis som pojklagen att den fysiska skillnaden var stor och att det märktes i framför allt resultaten och rädslan för att gå in i närmkamper och skada sig.

Vidare framkom utifrån matchresultaten i serien att det blev extra tufft för ett av flicklagen, vilket också nämndes av ledarna. Ledarna i det laget nämnde också i enkätundersökningen att majoriteten av deras deltagande spelare var födda 2006, dvs. 17 år.

2.4.3 Förankring

Under förankringsprocessen framkom det positiva signaler kring att mixspel bör och ska ses som en möjlig matchmiljö, både genom att enskilda flickspelare deltar i pojklag, hela flicklag spelar i pojkserier och att lag mixas med flickor och pojkar. Exempelvis kan de unga spelarna som tvingas spela i damlaget, för att det inte finns några flicklag i föreningar, i stället spela med föreningens pojklag om det finns.

På samtliga konferenser nämndes dock att ett viktigt arbete framåt, för att mixspel ska ses som en naturlig miljö, är att förändra synsättet inom svensk fotboll samt att implementering av mixspel bör ske tidigt i åldrarna. Många nämnde att flickor riskerar att sluta om de tvingas träna/spela tillsammans med pojkar men uppfattningen var att många som nämnde detta var överens om att det handlar om en ledarskapsfråga. Att jobba med både ledar- och föreningsutveckling kopplat till förändrat synsätt, normer och värderingar lyftes som en viktig del framåt.

2.4.4 Remissvar

Majoriteten av distrikten ställde sig bakom förslaget om en revidering av TB, kap 4, § 2, andra stycket avseende mixspel, utifrån remissrunda 1. Det framfördes att det framåt blir viktigt, med stöd av marknadsföring, att kliva ur det traditionella synsättet samt att mixspel kan vara ett alternativ till att hitta bra matchmiljöer för F17- och F19-lag. Vidare framkom synpunkten att det kan vara genomförbart om pojklag med spelare yngre än 15 år tillåts spela 11 mot 11, dvs. en annan spelform, mot flicklag med spelare äldre än 15 år. Detta för att ha fler möjligheter att hitta passande motstånd som blir utvecklande både för pojk- och flicklaget. Nedan var det förslag på revidering av TB, kap 4, andra paragrafen som presenterades till remissrunda 2:

2 § Spelares behörighet att delta i match

Endast spelare som är behörig i enlighet med SvFF:s Representationsbestämmelser får delta i match.

Dam- och flickspelare får delta i herr- och pojklag om spelarna i övrigt är behöriga att delta i match. Herr och pojkspelare får inte delta i dam- och flicklag. I av SDF anordnade tävlingar för spelare t.o.m. 12 år får dock pojkspelare delta i flicklag. [SDF får meddela bestämmelser vad avser mixade lag.](#)

[I tävlingar inom barn- och ungdomsfotbollen får SDF bevilja undantag från andra stycket för flick- och pojklag att delta i samma serier, för äldre flickspelare eller flicklag att delta i lag eller serier med yngre pojklag och i övrigt vad avser mixade lag. SvFF:s TK får bevilja motsvarande undantag i av SvFF anordnade tävlingar.](#)

Majoriteten av distrikten (21st), EFD och SEF gav i remissvar 2 bifall till förslaget och Dalarnas FF framförde att detta skulle ge bättre lösningar än att flytta upp flickor i seniorlag för tidigt. Hälsinglands FF valde alternativet annat och framförde att de inte var tillräckligt insatt i frågan ännu och att de skulle diskutera den internt och ev. externt med sina föreningar som bedriver ungdomsfotboll. Gotlands FF och Ångermanlands FF inkom inte med något remissvar.

2.4.5 Arbetet framåt

Inger Eliasson, forskare på Umeå Universitet fick under hösten 2023 i uppdrag av SvFF att göra en systematisk litteraturgenomgång av forskning om genusmixad fotboll där en rapport överlämnades till SvFF i december 2023. Syftet med litteraturgenomgången var bland annat att ta reda på vilka fördelar som kan finnas med mixspel och vilka utmaningar som kan föreligga, hur deltagare upplever mixspel samt vilka faktorer som är viktiga för att mixspel ska vara ett framgångsrikt spel- och tränings sätt. Läs mer under avsnitt 4.4.

3. Övriga områden

3.1 Vinterturnering

2021 inkom EFD med önskemålet om att SvFF skulle anordna någon form av vinterturnering likt Ligacupen som finns på pojksidan. Detta för att föreningarna ska ha en matchmiljö under perioden november – mars. När frågan processades under våren gick det att konstatera att det inte fanns tillräckligt brett stöd för en nationell vinterturnering och i vissa delar av landet finns redan en sådan matchmiljö under vinterhalvåret. Distrikten menade därför att de kan arbeta med utvecklingen av detta lokalt och regionalt. Vidare lyfte några av distrikten vikten av att tjejerna har utrymme att hålla på med andra idrotter under denna period samt att hall- och planproblematiken skulle bli en utmaning. Inom ramen för det här projektet föreslogs det därför inte ett införande av en nationell vinterturnering.

I den enkät som skickades till föreningar i F17, EFD och div. 1 ställdes däremot frågor om matchmiljö under vinterhalvåret, för att vidare undersöka behovet och intresset för en sådan matchmiljö regionalt. Resultatet från enkäten presenteras nedan.

3.1.1 Enkät svar

Resultaten visade att 57% (50 föreningar) har behov av en matchmiljö under vinterhalvåret. Av dessa föreningar var 20 EFD-föreningar, 24 F17-föreningar och 6 div. 1-föreningar. Flest föreningar svarade att behovet finns för åldersklasserna F17 och F19 och detta är oavsett vilken serietillhörighet som tittas på. Ett antal föreningar från samtliga serienivåer nämnde formatet Ligacupen som möjlig matchmiljö att skapa. EFD-föreningarna lyfte internationellt motstånd, regional samverkan och nordiska turneringar på sätt som en matchmiljö kan skapas under denna period. Bland F17-föreningarna nämndes futsalen som ett kvalitativt avbrott men också att uppvärmda planer skulle skapa bättre möjlighet. I div.1-föreningarnas svar nämnde ett antal att denna miljö kan skapas regionalt eller inom distriktet, genom sammandragsform och träningsmatcher inom närområdet. Slutligen nämnde en förening att fler inplanerade matcher under denna period skulle kunna medföra att fler väljer fotboll framför andra vinteridrotter.

3.2 Nationell F15/F16

Vidare processades en nationell F15/F16 inom ramen för projektet, efter önskemål från EFD. Även här gick det att konstatera att det inte fanns något stöd från rörelsen gällande ett sådant förslag. Däremot nämnde några elitföreningar som deltog på de regionala konferenserna ett behov av en bättre matchmiljö för dessa åldersklasser.

Frågan om en nationell F15/F16 togs också med i den tidigare nämnda enkätundersökningen till föreningar i F17, EFD och div. 1. Där ställdes också mer övergripande frågor kring matchmiljön för åldersklasserna och resultatet från denna enkätundersökning presenteras nedan.

3.2.1 Enkät svar

Majoriteten (77 föreningar) uppgav att deras förening har en matchmiljö för spelare i åldrarna 15-16 år och de flesta av dessa spelare deltar i SM Flickor 17 år eller distriktsserier för ungdomar, men 13 varav 12 EFD-föreningar har spelare som deltar även i Svenska Spel F19.

55% (48 föreningar) upplevde att det finns tillräckligt bra matchmiljöer för föreningens spelare i åldrarna 15-16 år. Sett till svaren per region svarade majoriteten i samtliga att matchmiljön är bra. 27 föreningar uppgav att matchmiljön inte är tillräckligt bra men endast EFD-föreningarna hade en majoritet på detta svar. Av de föreningar som svarade att matchmiljön inte är tillräckligt bra och hur den kan bli bättre nämndes i fritextsvaren från EFD-

föreningarna att det krävs bättre fysik på spelare i dessa åldrar, att ett distrikts representationsbestämmelser (åldersreglering för en viss nivå) inte tillåter deras lag till den miljö de önskar, samt önskemål om nationell F16 och Ligacup för F16. Fyra F17-föreningar nämnde regional samverkan för att åstadkomma bättre matchmiljö. Även en div. 1-förening nämnde behov av regional serie samt även att underlätta för spel i pojkserier.

43% (38 föreningar) svarade att de önskar att det skulle införas en nationell F16 och fördelningen per region var 4 i Norrland, 19 i Svealand och 15 i Götaland. På frågan om hur långt föreningarna är beredda att åka för match i en sådan serie svarade majoriteten någonstans mellan 10-30 mil. Vidare fick föreningarna svara på frågan vilka tävlingar de skulle kunna/vilja delta i under samma säsong, utifrån det spelarunderlag de har samt utifrån ekonomiska förutsättningar. Sett till både spelarunderlag och ekonomiska förutsättningar svarade flest föreningar att de kan delta i F17 och F19 samma säsong. Totalt 18 föreningar uppgav att de har möjlighet att delta i F16, F17 och F19 samma säsong.

3.3 Distrikts- och distriktsövergripande verksamheten

Den analys som gjordes kopplat till åldersregleringen visade också att i stort sett samtliga distrikt 2022 bedrev egna flickserier för åldrarna 13-14 år. Distriktsövergripande verksamhet genomfördes från 15 år och främst i Svealand. I samtliga regioner avtog dock serieutbudet för ungdomar från 16 år vad gällde enskilda åldersklasser. I stället erbjuds exempelvis F15-F19 serie, F16-F18 serie osv. Nedan följer en sammanfattning av vad respektive region diskuterade under de regionala konferenserna avseende distrikts- och distriktsövergripande verksamhet 13-16 år samt 17-19 år.

3.3.1 13-16 år

Distrikten i Norrland lyfte att det finns utmaningar med att få ihop regionala serier, mycket på grund av de geografiska avstånden och ekonomin. Dock menade dem att det finns en vilja att arbeta mer regionalt men det behöver vara låga trösklar för spelarna så de inte slutar. För att majoriteten av spelarna i seniorlag inte ska vara ungdomar ser regionen möjlighet att se över dispenser för äldre spelare att delta i ungdomsserier eller hitta andra spelformer för de äldre spelarna. Dessa ses som viktigt för att behålla spelarna.

Distrikten i Svealand framförde att spelarna i dessa åldrar erbjuds bra matchmiljöer genom regionala serier, men även här kan för långa resor vara en utmaning. Vidare nämndes även här att dispenser för överåriga kan vara något att utveckla mer, för att få så många som möjligt i ett lag att spela på rätt nivå. Dock ser distrikten en utmaning i att få föreningarna att tänka på det sättet. Slutligen lyfte distrikten ett behov av att utse en person i distriktet som är ansvarig för de serier/tävlingar som bedrivs distriktsövergripande, för att ha bättre kontroll och kunna utveckla verksamheten.

Även i Götaland lyfte de att långa resor kan vara en utmaning och påverka motivationen hos spelarna. Inom ramen för det samverkansarbete som startats upp kring tävlingsfrågor i Götaland ser de positivt på att utveckla den delen och exempelvis se över hur serieindelningar kan göras utan beaktande av distriktsgränser.

Representanter/föreningar från EFD lyfte att det saknas tillräckligt bra matchmiljöer för dessa åldrar medan distrikten menade på att många elitföreningar plockar många av de bästa spelarna i dessa åldrar och som följd blir det då svårt att hitta tillräckligt bra lag att möta.

3.3.2 17-19 år

Norrlandsdistrikten nämnde att 17-19 åringar nästan uteslutande befinner sig i seniormiljöer och utmaningen att skapa serier här är återigen geografiska avstånd och ekonomi. Dock finns även här en vilja att arbeta mer regionalt, exempelvis kring fortsättningsserier och vinterserier. Det nämndes också behov av att hitta alternativa former som ger en bättre utbildning och att utbildning bör gå före tävling.

Svealand nämnde att miljön inte är tillräckligt bra och att det är svårt att hitta utmaningar för de som är 17-19 år, framför allt när F19-serien är stängd. De ser en möjlighet att arbeta än mer regionalt för dessa åldrar men en utmaning är att få ihop lag i vissa distrikt och att lagen inte vill resa för långt. Det påtalades också att det oftast spelas ett för få antal matcher under säsong för lagen och att det inte är bra för spelarutvecklingen.

För att få ungdomar att spela i ungdomsserier i stället för seniorserier lyfte Svealandsdistrikten vikten av att se över föreningsarbeten, åldersreglering och flexibla spelformer, skapa bättre och fler matchmiljöer, samt få fler att genomföra tränar- och spelformsutbildningar. De ser också att Kvalitetsklubb och Fotbollsutvecklare IF kan användas som hjälpmedel.

Götalandsdistrikten uttryckte att vissa distrikt i landsdelen saknar en miljö för juniorer och därför ses det som viktigt att F19-serien öppnas upp. I några distrikt erbjuds serier upp till 19 år, med möjlighet att delta med överåriga, men här anser några att det mycket handlar om en ledarfråga, d.v.s. hur ledaren väljer att använda det tillgängliga spelarunderlaget och att det krävs bättre stöd och utbildning. Slutligen ser Götaland även kring dessa åldrar en möjlighet att utveckla det regionala samarbetet kring tävlingsfrågor.

3.4 Skolmiljön/Nationellt Idrottsgymnasium (NIU)

En faktor som bidrar till effektiv spelarutbildning är att förutsättningar skapas för spelaren att kombinera idrott och skola. För många är även skolmiljön ett tillfälle för fotbollsutveckling. Under hösten 2022 samt våren 2023 skickades en enkätundersökning ut till samtliga flickelever på NIU där frågor ställdes kring deras match- och träningsmiljö, skador, dialog mellan skola och förening etc. Nedan kommer några resultat från enkäten att presenteras.

Totalt svarade 373 elever på enkäten och flest elever som svarade spelade då i SM Flickor 17 år, därefter div. 2, div. 1, div. 3 och Svenska Spel F19. 86% av eleverna har spelat eller spelar seniorfotboll och 43% var 14 år eller yngre första gången de spelade en seniormatch. 45% ha någon gång haft en skada som tvingat spelaren till längre frånvaro än en månad och knäskador är den vanligaste förekomsten. Majoriteten är nöjd med sin skolmiljö och det är ungefär lika vanligt förekommande att flickor och pojkar tränar separat som tillsammans. 22% upplever att flickor och pojkar inte prioriteras lika på skolträningarna och en klar majoritet av dessa förklarade då att pojkarna prioriteras högre. Några orsaker som nämndes kopplat till detta var att pojkarna har bättre tränare, att pojkarna har samma tränare på NIU och i föreningen vilket leder till bättre kommunikation och engagemang, samt att pojkarna har bättre förutsättningar såsom tillgång till gym och sjukgymnast. På frågan om hur dialogen mellan skola och förening fungerar svarade 33% varken eller och 17% missnöjd eller mycket missnöjd. Flera av de som svarade missnöjd eller mycket missnöjd uppgav att det inte finns någon dialog alls. Vidare uppgav många (oavsett svar) att dialogen mellan skola och förening gällande spelarens belastning och anpassning mellan miljöerna behöver utvecklas.

4. Avslutande reflektioner och framtida utvecklingsarbete

4.1 Distrikts- och distriktsövergripande verksamhet

Som tidigare nämndes avseende åldersregleringen hade vi säsongen 2021 och 2022 en väldigt stor andel ungdomar i seniorfotbollen och föreningar använde yngre spelare olika mycket i sina seniorlag. I vissa fall handlade det om att majoriteten av spelarna i ett seniorlag var ungdomar och föreningen deltog i seniorspel för att ett fåtal spelare var "överåriga" och behövde den miljön. Det kunde också handla om att dessa typer av lag, med majoriteten ungdomar, spelade i en seniorserie för att det inte fanns en matchmiljö för dessa åldrar i distriktet. I den distrikt- och distriktsövergripande verksamheten behöver det därför säkerställas att det finns matchmiljöer för alla åldrar för att undvika att seniormiljön är den enda för vissa lag. Andra typer av alternativ behöver även finnas för de överåriga spelarna, exempelvis dispensmöjlighet i ungdomsserier eller spel i en spelform som kräver ett färre antal spelare.

Som tidigare konstaterades fanns det en samsyn om att införa en Allsvensk nivå i SM F17 från säsongen 2025 och åsikterna om hur förutsättningarna för kvalifikation till den allsvenska nivån ska se ut skiljde sig åt mellan landsdelarna. Utifrån att det införs en Allsvensk nivå med 28 lag, kommer de resterande 30-40 lag som inte kvalificerar sig till denna nivå att behöva en annan miljö i distriktet/regionen. Som konstaterats i avsnitt 2.2.8 är den fortsatta utgångspunkten att det ska införas en div. 1-nivå i F17 med 6 fasta regioner. Distrikten har, tillsammans med SvFF, ett ansvar att arbeta med tävlingsutvecklingen i sin region och hitta bra matchmiljöer som främjar spelarutbildningen och tillgodoser både bredd och elit. En div. 1-nivå med 6 fasta regioner ses som ett bra steg på vägen i den utvecklingen, eftersom formatet går att anpassas utefter varje regions specifika förutsättningar och behov. Sett till det föreningsunderlag som finns i distrikten/regionerna för åldersklassen blir det viktigt att först och främst fastställa om div. 1-nivån ska vara den primära miljön för dessa föreningar eller om distriktets verksamhet blir den primära miljön. Utifrån diskussioner på de regionala konferenserna i mars-april 2023 nämnde exempelvis ett distrikt att om det blir en regional div. 1-nivå med fri anmälan, så kommer den miljön att helt få ersätta distriktets miljö för åldersklassen eftersom det inte finns tillräckligt många lag för att skapa två bra miljöer. Samtidigt nämnde ett annat distrikt att de i ett sådant läge avser att behålla distriktets tävlingsverksamhet för åldersklassen, då enbart ett fåtal av deras föreningar avser att delta i F17 och den större massan således deltar i distriktets tävlingsverksamhet. Detta är två olika exempel på hur distrikt, utifrån sitt föreningsunderlag, kan säkerställa att verksamheterna kompletterar varandra och inte konkurrerar med varandra. Diskussionerna kring div. 1 nivån i F17 kommer att fortgå på Tävlingsutvecklingskonferensen i februari 2024.

Utifrån de presenterade enkätsvaren kring vinterturnering och nationell F15/F16 går det att konstatera att det finns ett behov av dessa matchmiljöer ute i landet. Dels för att de miljöerna inte existerar överallt men det finns också behov av utveckling av de redan existerande matchmiljöerna i vissa distrikt/regioner. Utifrån de förändringar som föreslogs inom ramen för projektet, i relation till att det inte var ett tillräckligt stort antal föreningar som ville ha ett nationellt upplägg på vinterturnering, eller hade möjlighet att delta i både F16, F17 och F19 samma säsong, ansåg projektgruppen att dessa matchmiljöer bör skapas och utvecklas distrikts- eller regionvis snarare än nationellt. Beträffande en nationell F16 nämnde föreningarna ett avstånd på 10-30 mil som rimligt att resa, vilket också talar för att det snarare handlar om att utveckla det regionala samarbetet för att utveckla matchmiljön för den åldersklassen. På sikt tror projektgruppen däremot att det kan skapas fler nationella tävlingar, om rörelsen förespråkar det, och att ett tillräckligt stort antal föreningar då har de rätta förutsättningarna för att delta i dem.

Utifrån vad samtliga landsdelar lyfte på de regionala konferenserna så finns en stor vilja av samtliga att jobba mer distriktsövergripande/regionalt avseende tävlingsverksamheten, både i åldrarna 13-16 år och 17-19 år. Viktigt framåt blir dock att hitta forum där SvFF och distrikt tillsammans kan jobba med tävlingsutveckling för att verksamheten kontinuerligt ska kunna utvärderas, anpassas och utvecklas.

4.2 Förenings- och ledarutbildning

Vi hade säsongen 2021–2022 en väldigt stor andel ungdomar i seniorfotbollen och föreningar använde yngre spelare olika mycket i sina seniorlag. Vissa spelare fanns med på enstaka matchrapporter medan andra var med på betydligt fler. Vissa föreningar hade ett damlag medan andra hade två eller tre. Det synes handla om hur föreningar använder sina spelare i olika lag men också vilka beslut som tas avseende antalet lag i en förening. Har en förening två eller tre seniorlag på damsidan bör det säkerställas att det finns ett tillräckligt stort spelarunderlag för att fylla dessa seniortrupper, utan att behöva plocka upp spelare som är yngre än 15 år. Detta för att undvika att dessa spelare ska spela i flera olika lag och i många fall främst ägna tiden till att sitta på bänken i ett seniorlag. Som tidigare nämnts ökar skaderisken från barn till ungdomsåren samt av att spela i flera olika lag.

Ett stort fokus framåt, efter att projektet nu är avslutat, bör vara att jobba med förenings- och ledarutveckling kring de här frågorna. Att förändra synsättet på vad som är bäst för unga spelare och säkerställa att så många som möjligt får en fullgod spelarutbildning till de är 19 år.

Utbildning av föreningar och föreningsledare ses därför som en väldigt viktig del framöver. Inom ramen för SUB 2.0 har Fotbollsutvecklare i distrikten implementerats som bl.a. ska arbeta för införandet av fotbollsutvecklare i föreningarna. Detta tror projektgruppen är ett steg i helt rätt riktning och fotbollsutvecklare och fotbollsutvecklare IF kommer bli nyckelroller framöver inom många områden som rör fotbolls- och föreningsutveckling, där även ovan nämnda delar bör inkluderas i de uppdragen.

Det konstaterades i de strategiska utgångspunkterna att tränare och ledare har en central roll för spelarutveckling och att lägre nivåer av upplevt stöd från tränare är en av de starkaste riskfaktorerna för drop-out. Utifrån detta blir det viktigt att svensk fotboll jobbar vidare med att fler ledare i föreningarna tar del av SvFF:s spelarutbildningsplan och deltar i spelformsutbildningar samt SvFF:s tränarutbildningar. Även FU och FU IF kommer att ha viktiga roller för att åstadkomma detta. Fr.o.m. säsongen 2025 ska huvudansvarig tränare i div. 1 dam som lägst inneha en giltig UEFA B-licens vilket förhoppningsvis kommer ha en positiv effekt för spelarna.

Därutöver behöver SvFF se över hur det på ett än tydligare sätt går att paketera Fotbollsligan/flexibla spelformer och få fler föreningar att vilja anmäla sig till detta. Fler och fler vill spela på ett enklare sätt och svensk fotboll behöver fortsatt fokusera på att erbjuda fotboll hela livet för en bred målgrupp som vill tillhöra fotbollsrörelsen. Detta kan, förutom spel i annan spelform, vara ett bra alternativ för de seniorlag som har svårt att få ihop spelare till tävlingsfotboll inom ramen för seriesystemet.

4.3 Skolmiljön/NIU

De resultat från enkäten som presenterats tidigare har lämnats som medskick till de som arbetar med skolfotbollen inom SvFF. Det finns dock en mängd data från den nämnda enkätundersökningen till NIU-eleverna som går att analysera än djupare. Detta genom att exempelvis titta på olika samband såsom skador och antal träningar i veckan eller upplevelsen av skolmiljön och om flickor och pojkar tränar separat eller tillsammans. Inom ramen för det här projektet var det dock inte en prioritering.

4.4 Mixspel

Som tidigare nämnts finns en positiv inställning till mixspel som en matchmiljö från majoriteten av de som deltog på de regionala konferenserna. Det förefaller dock vara några av deltagarna på konferenserna som inte tidigare tänkt på mixspel som en möjlig matchmiljö, dvs. det var ett ganska "nytt" område att reflektera kring. Bilden förstärks ytterligare genom att distrikten i sin tur nämnde att det krävs ett förändrat synsätt hos föreningar och ledare kring detta. Utifrån detta går det att konstatera att det i fotbollsrörelsen är väldigt djupt rotat att flickor spelar med flickor och pojkar spelar med pojkar.

Det som tycktes ha varit den största utmaningen i den pilotserie som genomfördes i Norr- och Västerbotten var den fysiska skillnaden mellan pojkar och flickor. Däremot lyftes många positiva aspekter både från pojk- och flicklagen. Utifrån att spelarna verkade ha en över lag positiv upplevelse och var intresserade av en liknande serie igen ser SvFF det som positivt att fortsätta med detta. Vid liknande seriespel framåt kan det vara positivt att se över åldersstrukturen i laget och hitta pojklag med en bättre matchande ålder, för att de fysiska skillnaderna inte ska bli alltför stora. Alternativt att hitta en annan nivå på de pojklagen som deltar i en serie mot F19-lag. Viktigt att ha med sig är dock de positiva aspekterna som lyftes såsom att flickorna får spela i ett högre tempo än de är vana vid och således tvingas ligga steget före i aktioner, samt att killarna får fokusera mer på det taktiska än det fysiska spelet.

Utifrån dialog med andra nationsförbund och inläsning av några forskningsstudier anser projektgruppen att det är bra att se mixspel som ett komplement framåt. Både när det gäller till exempel enskilda flickspelare som behöver en extra utmaning, men också i regioner där spelarunderlaget är tunt kan mixlag och mixserier vara ett sätt att hålla i gång fotbollsverksamheten. Att flick- och pojklag möts kan också vara ett sätt att hålla nere reseavstånden och resekostnaderna i vissa regioner.

För att komma vidare i arbetet kring mixspel har det, som nämnts i avsnitt 2.4, gjorts en systematisk litteraturgenomgång av forskning om genusmixad fotboll. Rapporten belyser bl.a. fördelar och utmaningar med genusmixad fotboll, rekommendationer till SvFF för olika former av genusmixad fotboll samt rekommendationer kring vidare forskning. I rapporten framgår att forskningen pekar på osäkra resultat om hur den optimala genusmixade fotbollsverksamheten ska utformas på grund av att så få studier är genomförda. Effekterna för flickor och pojkar, kvinnor och män kan vara positiva eller utmanande beroende på olika faktorer. Översikten visar att det även krävs en vilja och ambition hos inblandade för att förändra en traditionell könssegregerad fotboll och utveckla en genusintegrerad verksamhet. ([Länk till rapporten i sin helhet](#))

4.5 Svensk Fotbolls strategi, de strategiska utgångspunkterna och kopplingar till projektet

Svensk fotbolls strategi tydliggör fyra fokusområden – våra föreningar, våra spelare, våra ledare och våra resurser. Kopplat till dessa fokusområden finns 14 förändringsresor som beskriver vägen mot målbilderna "Så många som möjligt så länge som möjligt", "En spelarutbildning i världsklass" och "De mest engagerande idrotterna i landet". Förändringsresorna visar på svensk fotbolls styrkor och utmaningar samt tydliggör vad fokus är mot 2035. Genom projektet har vikten av samverkan mellan våra föreningar, spelare, ledare och resurser (i form av en stark stödorganisation) tydliggjorts, i syfte att skapa fotbollsutvecklande matchmiljöer. Även de styrkor och utmaningar som lyfts fram kopplat till svensk fotbolls förändringsresor har kunnat identifieras.

En av förändringsresorna handlar om att ha en världsledande spelarutbildning och de utmaningar som nämns i strategin har också nämnts i denna promemoria, exempelvis att flickorna lyfts in i seniorverksamheten tidigt och att kvalitén på fotboll i skolan och elitförberedande miljöer varierar över landet. Detta ser vi också utifrån den statistik som tagits fram och de enkätundersökningar som genomförts inom ramen för projektet. Som framgår i det inledande avsnittet av denna promemoria finns det en självklar och tydlig koppling mellan utbildning och matchspel - matchen är ett lärotillfälle. Om de rätta matchmiljöerna saknas förhindras svensk fotbollsutveckling. De förslag som läggs fram och de övriga områden som identifierats som viktiga att jobba vidare med, anser vi möter de utmaningar som framställs i strategin och ligger i linje med de förändringar som behöver göras framåt. Inte bara vad gäller att ha en världsledande spelarutbildning utan också att hitta andra typer av erbjudanden som är attraktiva för alla. Dels de delar som lyfts fram utifrån en åldersreglering och förändring av F17, dels delen kring mixspel.

För att vi ska nå våra strategiska mål och få så många som möjligt att spela så länge som möjligt behöver vi, som konstaterats i de strategiska utgångspunkterna, arbeta aktivt med åtgärder för att reducera drop-out. Åldersregleringen är en del, för att exempelvis minska risken för skador. En annan del, vilket lyfts fram som en

nyckelfaktor i strategin för att locka, behålla och utveckla spelare, är att det finns tillräckligt många tränare med kompetens att skapa en utvecklande miljö och utbildning för spelarna. Utmaningen är dock att många föreningar har få välutbildade tränare per träningsgrupp och att tränarnas kompetensnivå inte alltid matchar ambitionsnivån, vilket syns tydligare inom flickfotbollen. Dessa insikter går i linje med de strategiska utgångspunkterna, där det utifrån aktuellt forskningsläge har konstaterats att ledarskapet är centralt för spelares motivation och utveckling och uppföljning av matchagerande och lärdomar av match blir viktigare ju äldre spelare blir. Det är också tydligt att ett mindre bra upplevt stöd av sin tränare är en av de starkaste riskfaktorerna för drop-out. Även utebliven speltid är en bidragande orsak till drop-out, då speltiden påverkar motivationen att fortsätta.

Utifrån strategin och slutsatser dragna från projektet, blir det därför viktigt att fortsätta arbeta med rekrytering av tränare samt erbjuda och inspirera tränarna att ta del av SvFF:s spelarutbildningsplan, delta i spelformsutbildningar samt SvFF:s tränarutbildningar. Därutöver behöver vi få föreningar och ledare att se till spelarnas bästa och undvika att de spelar i flera olika lag och i många fall främst ägna tiden till att sitta på bänken i ett seniorlag.

Ytterligare en förändringsresa handlar om att vi vill ha föreningar i hela landet. Det finns de facto idrottssvaga områden både i glesbygd och i städer. Inom projektet har detta märkts tydligast kopplat till att unga spelare används i seniorlag på landsbygden, för att föreningen över huvud taget ska kunna få ihop ett lag. Det är således för långt för spelarna att åka till en annan förening för att delta i träning eller match. Kan svensk fotboll starta, bibehålla och stärka verksamheter och föreningar i fler orter har vi också större möjlighet att hitta samarbeten mellan föreningar som inte är för långt ifrån varandra geografiskt. Dels för att de äldre spelarna ska få fortsätta spela fotboll i sin hemmiljö, dels för att de unga spelarna ska få spela fotboll med jämnåriga.

Svensk fotboll ska också vara lättillgänglig, välkomnande och trygg för alla. Kulturer och normer behöver utvecklas för att vi ska vara välkomnande och sänka trösklar och förväntningarna på att organisationer genom jämställdhet, mångfald och inkludering ska spegla en bild av befolkningen har ökat. I de strategiska utgångspunkterna och inom projektet har mixspel lyfts fram som ett sätt att utveckla bra matchmiljöer eller skapa matchmiljöer som inte finns. Under förankringsprocessen har inspelen kring mixspel över lag varit positiva, men utmaningar såsom att flickor riskerar att sluta och att synsättet inom svensk fotboll måste förändras har framförts. Mixspel kan användas för att skapa matchmiljöer men vi ser också att det handlar om mer än bara själva spelet. Exempelvis visar forskning att hälften så många homosexuella och bisexuella tonåringar deltar i någon sport jämfört med heterosexuella tonåringar. Om transsexuella människor läggs till dessa siffror blir epitetet idrott, "en plats för alla", ännu mer mångsidig. Förslaget i denna forskning är att helt avskaffa könsuppdelad idrott för barn och unga. Projektgruppen besitter inte den djupare kunskapen kring de olika begreppen som nämns i forskning kopplat till mixspel, varpå den litteraturgenomgång av forskning om genumsmixad fotboll som har gjorts av Umeå Universitet blir ett viktigt verktyg framåt.

Ytterligare en del i strategin, som blir avgörande framåt, är att svensk fotboll har en stark stödorganisation. Föreningarna bär inte ansvaret själva utan behöver stöd av SvFF, distrikt och intresseorganisationer – vi behöver jobba tillsammans. Detta för att föreningarnas och spelarnas behov ska kunna tillgodoses, för att elit- och breddverksamheten ska komplettera varandra och för att svensk fotboll ska kunna följa med i den internationella utvecklingen. Behovet av samverkan och stöd har också belysts kring många delar inom ramen för projektet. Som exempel kan frågan kring åldersreglering nämnas där distrikten, utifrån de behov som finns, behöver erbjuda flexibla tävlingsformer (t.ex. 9 mot 9), mixalternativ och/eller ungdomsserier där överåriga kan delta. Ur ett spelarutbildningsperspektiv behöver SvFF och distrikten också se till att det finns ett samspel mellan ungdomstävlingarna nationellt och regionalt/lokalt, för att verksamheterna ska komplettera och inte konkurrera med varandra. Det finns också behov av samverkan med övriga verksamheter inom distrikten och SvFF, exempelvis distriktslagsverksamhet, regionala läger och landslagssamlingar.

Avslutningsvis vill vi poängtera att fortsatta processer kring matchmiljö bör styras utifrån ett spelar- och fotbollsutvecklingsperspektiv, där fotbollsutveckling ska leda till tävlingsutveckling. Fokus framåt behöver således vara att hitta arbetsätt för att möjliggöra detta och det fortsatta arbetet att nå de uppsatta målen i svensk fotbolls strategi.